

Van Moeder tot Trooster - en verder?

Mysteriën van de Heilige Geest

door [Nicolaas de Jong](#)

Er is veel onhelderheid over de samenhang van de Heilige Geest met de Moeder in de aarde, Sofia en Anthroposofia. Hieronder zijn enige lijnen van Haar werking aangegeven, met name van de draagsters van de Moeder-impuls, als een gevolg van het karma-onderzoek en werk in de onderaardse sferen van de schrijver. Nicolaas de Jong houdt zich al meerdere jaren bezig met dit onderzoek, als een onderdeel van zijn astrofische praktijk, en via landschapswerk met de zogeheten Deva's, de Engelen van de Moeder.

De taak van de Moeder

In de Nag Hammadi-geschriften¹ wordt aangegeven dat de oermoeder Sofia een wezen is uit de 21e hiërarchie van geestwezens vanaf God de Vader, die de oergrond is van al het bestaan.² Zonder dat haar mannelijke wederhelft er weet van had, bracht zij een wezen uit zich voort dat wel haar krachten had, maar niet haar bewustzijn. Dit wezen, genaamd Ialdabaoth (ook wel Satan/Ahriman), heeft samen met zijn zeven helpers, de zogeheten archonten, onze kosmos uit de krachten van zijn moeder geschapen, met alle erin werkzame wezens en verschijnselen, maar wel als verduisterde afsplitsing van de Vadergrond, want Diens licht stroomde hier niet meer in door. Deze oermoeder Sofia (van onze kosmos) was verdrietig over deze daad en over haar zoon, voelde zich ook verzwakt, want haar zoon zoog al haar krachten uit haar om zijn wereld te scheppen, zodat zij ook niet meer naar de hogere werelden op kon zien.

Na een lange tijd heeft God de Vader medelijden met haar gekregen en heeft, om haar te zullen verlossen, en daarmee onze kosmos ten goede te keren (dat wil zeggen in ontwikkeling te brengen), Zijn Zoon aan onze kosmos gegeven. Tegelijkertijd heeft hij door alle werelden doen klinken 'Er zij de mens', wat ook

Ialdabaoth heeft opgevangen, die eruit gemaakt heeft dat hij een wezen liet maken door zijn archonten dat hen zou moeten eren. Zij gingen hiermee aan de slag, maakten de mens, maar door de werken van de Zoon, het 'Ik Ben', leeft er een kiem voor ontwikkeling en zelfstandigheid in ieder mens (in principe), die niet naar de archonten, maar naar de hoogste God kan luisteren en die in ontwikkeling kan komen, ter omvorming van dit duistere rijk dat een afsplitsing was van de Vadergrond. De moeder Sofia, dat wil zeggen de geest binnen onze door Ialdabaoth geschapen kosmos (zij was een afstammeling van Barbelo, de Oermoedergrond, die pure geest is en een emanatie van de Vader, Zijn verwezenlijkte wezen in geest³), heeft een sprankje van Haar licht in ons ontstoken; dat deel van ons zielelichaam waarin ons ik zich spiegelt en bewust wordt. Zij zag echter dat de mensen haar niet konden erkennen als zijnde ware geest, vertroebeld als zij waren doordat zij door de archonten waren geschapen (hoewel toch naar het oerbeeld van de Vader). Daarom is zij achter de sluiers van de verschijnselen getrokken en wacht totdat de individuele mens deze sluiers weet te doorzien en haar onderkennen als de ware ofwel Heilige Geest (dit is bewaard in de Isis-legende uit het oude Egypte).

William Blake: 'The Great Red Dragon and the Woman Clothed with the Sun'

Uiteindelijk heeft zij haar troon opgericht in de diepste onderaardse laag⁴, daar waar een tegen-serafijn tot haat en zwarte magie inspireert, maar waar tevens de poort is naar het hemelse Shamballa, het rijk van het komende Nieuwe Jeruzalem (de Jupiter-fase van de aarde) waaraan ieder mens werkt die het goede in zijn daden belijdt en bestreeft.⁵ Zij wacht tot de mens deze sluiers stap voor stap doorlicht heeft om Haar ware

geest te zullen tonen, en de individuele mens zo terug te voeren tot zijn Oervadergrond, met als gevolg dat wanneer een mens haar vindt, hij al flink bezig is geweest om die sluiers van duisternis om te vormen en te doorlichten met de kiemkracht van de Zoon in zich (het bijbelse 'Kijk, mijn Ik maakt alles nieuw'). Het geheim achter deze duistere wereld van materie en krachten, die voor ons huidige waakbewustzijn ontoegankelijk is maar toch op zichzelf is geschapen naar het oerbeeld van de Vader, en dus de gemanifesteerde Vaderwereld is, zij het vervormd, is daarom dat we de Moeder alleen zullen kunnen vinden met de krachten van de Zoon, dus van de 'Ik Ben', maar dan in zijn doenerskarakter. Dit wil zeggen: eerst doen in de levens-werkwerelden, en dan pas kunnen waarnemen⁶, omdat we met het bewust doen een laagje van ziele-bewustzijnssubstantie (die Moeder-substantie is) over deze daad werpen; de daad is immers een gebaar in de levenswereld die op zichzelf duister is voor ons bewustzijn. Dit wordt in de Griekse mythologie het 'Gulden Vlies' genoemd. Door de Zoon, ofwel de 'mensenzoon' in ons te ontwikkelen, dat wil zeggen onze geest wakker te maken voor het vermogen van inleven en doen in de levenswerelden die achter de fysieke schuilen en deze onderhouden (wat leidt tot inspiratie en intuïtie), kunnen we pas bij de Vader en de Moeder komen. Wanneer we namelijk met onze geest innerlijke beelden maken, dus imagatieve kwaliteiten in ons wekken die het denken tot beeldbewustzijn kunnen maken, zijn we in de krachten van de Moeder Sofia bezig, maar zijn nog niet bij haar, net zo min als bij de Zoon of bij de Vader; we nemen hun uitwerkingen waar, van buitenaf. Het geeft onze eerste vermogens van waarneming van en in de geest.

Onderzoek naar de Moeder hangt dus nauw samen met onderzoek naar de Zoon.⁷ Relevant wat dit betreft zijn de opmerkingen van Christus op een vraag van de discipelen dat daar waar Hij heen ging, de discipelen nog niet kunnen komen, maar dat Hij voor hen de Trooster, de Geest der Waarheid ofwel de Heilige Geest zou zenden, komend uit de Vadergrond, die hen zou onderwijzen. Tegelijkertijd zou Christus aan hen een plaats bereiden zodat zij door Hem de weg erheen zouden kunnen vinden in de geestelijke werelden.⁸ Daarnaast maakt dit ook de uitspraak inzichtelijk van Christus dat wie tegen de Vader of de Zoon zondigt, vergeven zal worden, maar niet hij die tegen de Heilige Geest zondigt; niet op de aarde noch in de hemel. Die doet namelijk onrecht aan zijn eigen geestkiem als zijnde een ontwikkelingswezen, en houdt daarmee naast zijn eigen ontwikkelingsmogelijkheid ook die van aarde en kosmos tegen. Bewustzijn over Vader en Zoon zijn aanvankelijk weinig doorlicht, en oordelen hierover kunnen dus ook niet echt kwalijk worden genomen.

Draagsters van de Moeder-impuls

Het karma-onderzoek van Rudolf Steiner heeft opgeleverd dat er naast twee Jezus-kinderen, drie draagsters zijn van de Sofia-impuls, die elk een bepaalde taak voor haar uitvoeren in verschillende aardelevens. Tijdens de gebeurtenissen in Palestina aan het begin van de jaartelling waren zij alledrie aanwezig en hebben een rol hebben gespeeld rond het leven en werken van Jezus Christus. Er was de moeder van het koningskindje Jezus (afstammend in de Salomonische lijn vanaf David; zie hoofdstuk 1 van het evangelie van Mattheüs), die getrouwd was met een oude man en woonde in Jeruzalem (dit is het paar dat op de vlucht voor Herodes naar Egypte vertrok zodat dit Jezuskindje alle tot dan toe voorhanden zijnde mysterieuwsheid in zich op te nemen; later leren zij terug naar Jeruzalem). Deze Maria was ooit Eva geweest, en had sinds die tijd (de 4^e Lemurische cultuurperiode⁹) vele levens op aarde doorgemaakt; was een rijpe ziel geworden. Een van die levens was dat van de Chinese wijsgeer Lao Tse, de schrijver van het boekje de Tao Te King, waarin een weg van de Tau wordt aangegeven; de weg door de dauw ofwel de levenswereld die zich uitdrukt door het waterige element.¹⁰ En hiermee wordt het denk-aspect van Sofia in deze Eva duidelijk. Het door haar gedragen Jezuskindje droeg het ik, de geestkiem van de grote Perzische ingewijde Zarathoestra.

Morgenthau: 'Aanbidding der Herders'

De tweede Maria, wonende in Nazareth, was de moeder van het Jezuskindje dat via de Nathanische lijn afstamde van David (zie de andere stamboom in het evangelie van Lucas, hoofdstuk 3, die teruggaat tot Adam), en dat door de herders werd vereerd in Bethlehem. Deze Maria droeg het deel van Sofia dat nog geen levens op aarde had meegemaakt, en als een reine ziel was achtergebleven om hier voor het eerst te incarneren. Door haar komt het reine gevoelsaspect van Moeder Sofia tot uitdrukking.

Een bijzondere samenhang in de gebeurtenissen treedt vervolgens op. Het eerste Jezuskindje, die de eigenlijke hoop vertegenwoordigde de Messias te zullen worden, (het was degene die geschenken

aangeboden kreeg van de drie Koningen) stierf jong, waarbij zijn geestkiem, zijn ik, overging op de andere, later geboren Jezus (deze had geen eigen geestkiem, maar werd 'omhuld' door Gauthama Boeddha). Dit gebeurde toen hij twaalf jaar was, terug te vinden in de opzienbarende tempelpredikingen. De Maria van het tweede Jezuskind stierf echter ook jong, en de oude man Jozef, vader van het eerste Jezuskind stierf kort daarop. Het gebeurde nu dat de twee halve families zich bijeen voegden en in Nazareth gingen wonen, omdat Jeruzalem te gevaarlijk was, gezien de dreiging die er uitging van Herodes en van de Romeinen.¹¹

De derde Maria, Maria Magdalena, was de zus van Lazarus/Johannes en van Martha. Zij was naast leerling ook vrouw van de latere Christus die in Jezus incorporeerde (gedurende de laatste drie jaar van diens leven).¹² Haar incarnatielijijn gaat terug naar die van de eerste dochter van Adam en Eva, Norea; deze werd door de tegenmachten, de archonten in de duisternis gezet maar kon daar, beschermd als ze was door Moeder Sofia in haar, goed tegen.¹³ In dit licht wordt ook begrijpelijk waarom Christus eerst zeven geesten uit haar drijft; zij is geworpen in de duisternis, dat wil zeggen daar waar de werkwereeld van het leven is waarin onze (voor het bewustzijn duistere) wil weeft en werkt. Deze uitdrijving is dus voor Maria Magdalena tevens haar inwijding. Hieraan wordt meteen duidelijk dat deze Maria het wilsaspect van Moeder Sofia vertegenwoordigt; iets wat in de huidige cultuur van de bewustzijnsziel en erna meer en maar naar buiten zal kunnen komen. Dit is weer een ander aspect van de Moeder; ik wil me hier echter focussen op de andere twee, die tot in de recente geschiedenis samen een belangrijke rol hebben gespeeld.

Rubens: 'Aanbidding der Koningen'

Rond de doop in de Jordaan

In zijn vijfde evangelie-voordrachten¹⁴ schetst Rudolf Steiner hoe in zijn dertigste levensjaar Jezus, die inmiddels het timmermansvak van zijn vader heeft overgenomen, thuis komt na een langere tocht langs verschillende dorpen, boerderijen en hoven waar hij werk heeft verricht. Hij is daarbij zeer mismoedig, en zijn moeder Maria (de reeds vaker geïncarneerde Eva, die in deze Jezus het ik van haar zoon herkent en daarom zich ten nauwste met hem verbonden voelt) vraagt hem te vertellen wat er met hem aan de hand is. Jezus heeft al het leed van de mensen gezien, en ook de demonen die de mysterieplaatsen hebben overgenomen, en hij draagt dit leed nu in zijn woorden over aan zijn moeder. Door de intensiteit waarmee dit gebeurt, en waarmee het ook wordt ontvangen, draagt Jezus tegelijk zijn geest (c.q. de geest van Zarathoestra) over aan Maria, terwijl het ik, de geest van deze Eva-Maria hieruit verdwijnt; deze verbindt zich daarop met de ziel en geest van de reeds overleden Eva.¹⁵ Zij volgen ten nauwste vanuit de geestelijke wereld de verdere gebeurtenissen rond hun zoon. Jezus loopt hierop enige dagen ik-loos rond, als een soort zombie (zijn broers denken dat hij nu helemaal doorgedraaid is), en als hij daarop in de Jordaan door Johannes de Doper wordt gedoopt, daalt Christus in dit lichaam, en neemt het heft over. Het verdere verhaal van Christus' werken en lijden is bekend, en dat sla ik hier over, om de blik te richten op de pinksterbijeenkomst, waarbij boven de hoofden van de discipelen vlammentongen zweefden, en zij in alle talen konden spreken. Dit wordt weergegeven als het uitstorten van de Heilige Geest over hen. Nu was daar ook moeder Maria bij aanwezig, dat wil zeggen het ik van Jezus, nauw verbonden met de twee Eva-Maria's in de geestelijke wereld, omdat dit ik gehuld was in de ziel van Eva-Maria. Het zijn juist deze twee die de bemiddelaars zijn van het uitstorten van de Heilige Geest over de daar aanwezigen. Ook Maria Magdalena is hierbij aanwezig, maar die lijkt wat dit uitstorten betreft niet zo'n uitgesproken rol te hebben gespeeld. Wel heeft zij voor die tijd de discipelen al kunnen geruststellen over het verdere lot van Christus en henzelf.

Kaspar Hauser en Anthroposofia

Voor het gezamenlijke werk dat de twee Maria's verrichten moet ik nu een flinke sprong in de tijd maken. Vaker wordt gedacht dat zij in de Graalsburch van koning Amfortas een duidelijke rol hebben gespeeld, maar dit hele gebeuren rond Parzival heeft zich nauwelijks fysiek op aarde afgespeeld (iets wat weinig wordt gerealiseerd); het ging hierbij om een groep ridders en jonkvrouwen die door een aards ritueel uit te voeren, verbinding maakte met een hele geestkolonie die het weten van de Graal droeg. Het ging er hierbij juist om dat Parzival zich in die geest leerde verheffen en zo de Graal naar onderen leerde te halen, te verbinden met de aarde, te veroveren door eigen medelijden te ontwikkelen.¹⁶ In deze geestkolonie was vooral de tot dan toe weinig geïncarneerde Eva-Maria actief.

Kaspar Hauser

Hun eerste echt gezamenlijke werk in het fysieke op aarde was in Kaspar Hauser (1812 - 1833). Deze jongen kwam als 13-jarige in Neurenberg voor het eerst onder de mensen. Daarvoor was hij opgesloten geweest in een ruimte tussen twee verdiepingen, enkel in leven gehouden met eten door een luik, zonder menselijk contact te hebben genoten. Hij moest leren lopen, praten, schrijven (een voor hem vreemde manier van doen in de mensenwereld) en andere basale vaardigheden aanleren, en zo is men stap voor stap achter zijn geschiedenis gekomen. Hij was vermoedelijk de kroonprins van een vooraanstaand Duits vorstenhuis die was gekidnapt en opgesloten, zodat hij niet zijn werk voor de mensheid zou kunnen doen. Om deze reden is hij ook later in zijn nog jonge leven vermoord. Echter heeft hij juist door zijn opsluiting (culminerend in hoe hij door de dood is gegaan; te weten er 3 dagen over gedaan totdat de messteken in zijn hart hem fataal werden) wel zijn werk kunnen doen, namelijk het eerste menselijke geesteslid, genaamd geestzlf, ontwikkelen. Dat wil zeggen het beeldende vermogen om los van het lichaam gedachten tot levende werkelijkheden te maken. Dit is in de gevangenschap gebeurd. Rudolf Steiner zegt verschillende dingen over deze Kaspar Hauser. Het was een eenmalige gebeurtenis dat hij op die manier incarneerde. Was hij er echter niet geweest,

dan hadden we überhaupt geen geestelijke ontwikkeling kunnen maken. Dat het hierbij om een eerste incarnatie van een wezen gaat, is hoegenaamd uitgesloten, want hij kon in zeer korte tijd de achterstand inhalen, waar een normaal iemand veel langer voor nodig heeft, of niet eens zou lukken om in te halen. Hij nam dus de nodige talenten en vaardigheden met zich mee, die enkel in vorige aardelevens kunnen zijn opgebouwd. Het eenmalige karakter zit hem volgens mijn karma-onderzoek hierin dat de reeds vele keren geïncarneerde Eva-Maria in het lichaam van Kaspar Hauser woonde, terwijl de andere, minder geïncarneerde Eva-Maria de verbinding met de geest maakte, en beiden zo het geestzlf, het imaginatieve vermogen uit konden bouwen in de menselijke ziel.¹⁷ Met dit geesteslid kunnen we de Heilige Geest, de wereld van de Moeder leren waarnemen.

Hun volgende gezamenlijke werk in opdracht van de Moeder was hun inzet voor de Anthroposofie. Christus had voor zijn kruisiging gezegd dat Hij aan de mensen een plaats zou bereiden waar zij aanvankelijk niet zouden kunnen komen, maar hen de Trooster, de Heilige Geest vooruit zou zenden zodat zij die plaats konden (leren) zien en vinden. En in de scholingsweg die Rudolf Steiner heeft uitgewerkt, is dat mogelijk geworden. Zijn voornaamste opdracht, verwoord door hemzelf, was om zijn leerlingen weg te voeren van het verstand naar de geest door de ziel hierop te leren richten. En dat is wat men doet wanneer men met het ik vormend aan de slag gaat in de ziel; deze wordt dan tot geestzlf of imaginatief bewustzijn. De scholingsmethoden zijn zo dat de Heilige Geest niet wordt gegeven, maar dat men er zich al zelfvormende een weg toe kan trachten te verschaffen, waarbij men de sluiers van de fysieke wereld in hun werkelijke geestopenbarende karakter kan leren op te lichten (de idee die achter het verschijnsel staat leert zien). Nu heeft Rudolf Steiner zijn werk kunnen doen omdat hij ten nauwste samenwerkte met gravin Johanna von Keyserlingk. En deze nam op een gegeven moment Anthroposofia als een wezen rond Steiner waar, wat hij ook als zodanig beaamde. Nu toont zich in Johanna von Keyserlingk dat zij de reeds vele malen geïncarneerde Eva-Maria was, die in Anthroposofia de andere Eva-Maria herkende, en dat beiden dus weer aan het geestzlf als toegang tot Moeder Sofia ofwel de Trooster hebben gewerkt, met natuurlijk Steiners inspanningen als focus. Vandaar ook kun je stellen dat Steiner met de stichting van de nieuwe mysteriën de mysteriestroom van de anthroposofie als het luik zag waardoorheen de anderen kunnen worden geopenbaard ofwel gevonden, omdat deze het nauwste met het menselijke bewustzijn samenhangt (het ik wordt zich bewust in de ziel, en dit steeds meer wanneer beide tot geestzlf zijn omgevormd). Het geeft tegelijkertijd aan dat er nog meer mysteriën zijn dan de anthroposofie, die alle te zijner tijd geopenbaard zullen kunnen worden en naar buiten treden. En waarschijnlijk is daarmee de gezamenlijke taak van deze twee Eva-Maria individualiteiten over, wat natuurlijk niets zegt over andere samenwerkingsverbanden.¹⁸

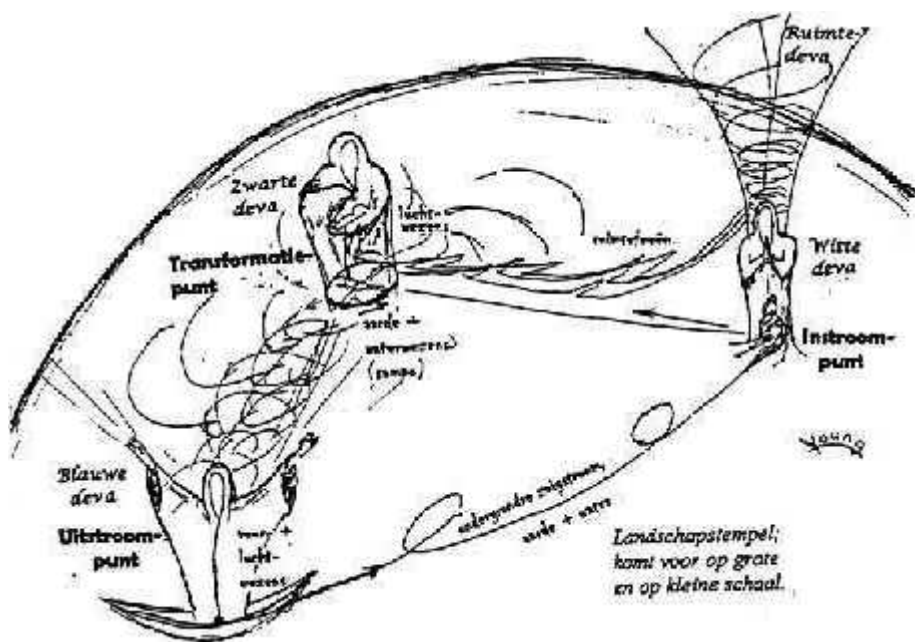

Johanna von Keyserlingk

Hoe kom je tot de Moeder

Je kunt het werk van de Moeder herkennen in dat van de landschaps- en plantendeva's, dat zijn Engelen die van Moeder Aarde (de in de aarde gesluierde moeder Sofia) uitgaan en de natuur in stand houden, net zo lang tot wij er genoeg van hebben eigen gemaakt en verinnerlijkt, zodat wij zelf een planeet kunnen laten draaien. Landschapsdeva's manifesteren zich op drie verschillende wijzen, die elk een punt in de ruimtelijke driehoek in stand houden en bewerken, welke een landschapstempel uitmaakt.¹⁹ Op het instroompunt, waar de krachten uit de kosmos als klanken worden opgevangen, toont de landschapsdeva zich als witte engel (Madonna); op het punt van de landschapstempel waar zij deze krachten met die uit de grond en de lucht transformeert, toont zij zich als de zwarte engel, en op het uitstroompunt als de blauwe. In deze driehoek is weer het drievoudige aspect van de Moeder terug te vinden: instromen - gevoelsontvankelijkheid; transformatie - wilsactiviteit; uitstromen - denkactiviteit.

De Moeder zelf is te vinden in de diepste onderaardse laag, wanneer we met onszelf de overige lagen hebben opgelicht en deze beginnen om te vormen. Dat is dan geen anthroposofie meer, maar komt in de richting van een nieuw magiërdom, want het opent de krachten van de mensenzoon, het sturende en scheppende ik van ons in de levenswerelden (het ether-ei ofwel de Graal, jaspissteen uit het Parcival-epos). Dit zijn de krachten van de Zoon, want Christus heeft voor ons de mensenzoon gewekt en houdt hem ons keer op keer voor tussen twee aardelevens in, wanneer we rusten op onze eigen ster. Slechts door de krachten van de Zoon in ons te wekken en actief te worden in de levenswerelden, waarbij we met onszelf de aarde omvormen, kunnen we de Moeder vinden. Dit opent poorten tot de levensgeest en de geestmens in ons (resp. de inspiratieve en intuïtieve vermogens); tot die tijd blijft de Moeder voor de mens in sluieren achter de verschijnselen gehuld.

Overigens is er in en rond Cuzco in Peru een belangrijk centrum van de Moeder: de Inca's noemen haar Mammapacha, en hebben inwijdingswegen om met haar in contact te komen. Een van de belangrijkste is via de (ether)maag, in hun taal genaamd de quosquo (vandaar Cuzco). (20) Dit is het waarnemingsorgaan waarmee zij in de aarde en de daarin levende wezens waar kunnen nemen, met name in de zwaardere, meer duistere lagen van het aards-fysieke. Het staat in nauwe verbinding met (zo het niet al identiek is aan) de 10-bladige zonnevluchtlotusbloem, het zielezintuigorgaan waarmee we vanuit onze ziel in de werelden van leven, ziel en geest kunnen kijken door ons geestzelf te ontwikkelen op basis van dit zielelichaam. Vanuit de ethermaag kunnen zij dieper in de onderaardse sferen doordringen. De plaats Cuzco zelf ligt midden in de Andes, welke samen met de Noordamerikaanse Rocky Mountains de ruggegraat vormen, het aangrijpingspunt van Ialdabaoth/Ahriman. Hier is de plaats waar de Moeder bij uitstek wacht tot de mens via de mensenzoonkrachten vanuit het vonkje geestlicht deze duisternis weer helemaal kan doorlichten en de krachten van God de Vader via Zijn Zoon hierin kan toelaten.

Nicolaas de Jong geeft cursussen in waarnemen en doen in de onderaardse sferen, vanuit hun verband met de planeetsferen en de lotusbloemen.

Noten

- (1) Deze geschriften zijn in 1945 op deze plaats in Israel gevonden. Zie ook het uitvoerige artikel van Evelien Nijeboer in Bruisvat nummer 5.
- (2) Dit zijn drie maal zeven hiërarchische werelden, te weten 7 van de Vader, 7 van de Moeder, en 7 van de Zoon hier tussenin; deze 21 hiërarchische bewustzijnswerelden staan dus boven onze kosmos van 9 sferen.
- (3) Deze wordt ook vaker als een mannelijk wezen aangegeven, wat overeenstemt met de bijbelse Geest der Waarheid ofwel de Heilige geest die de Trooster wordt genoemd (Johannes 14).
- (4) Er zijn negen onderaardse sferen, hetgeen een spiegeling is van de negen engelhiërarchieën. In deze onderaardse sferen huizen engelen die zich geofferd hebben voor de ontwikkeling van de mensheid en zijn zodoende verduisterde engelen geworden die wachten totdat de mens ze verlost. Dat de Moeder in de onderste, 9e sfeer haar troon heeft, is een waarneming van mijn fenomenologische groepswork in en door de onderaardse sferen.
- (5) Nieuw ten opzichte van de huidige aarde is, dat het een vijfde soort van levenskrachten in zich heeft, door de mens te ontwikkelen, die wordt genoemd de quintessence en bestaat uit de tot bewuste en verindividualiseerde liefde omgevormde warmte.
- (6) Zie daartoe ook mijn boek 'Esoterisch Christendom tot heden'.
- (7) De Egyptische legende van de jongeling te Saïs die van het beeld van Isis de sluier lichtte omdat hij voor Christus' komst nieuwsgierig was, is hier een duidelijke illustratie van.
- (8) Johannes 13, 14.
- (9) Deze term wijst op een continent, genaamd Lemurië, dat in de huidige Stille Zuidzee en Indische Oceaan lag; deze had zeven cultuurperiodes. Erna volgde de ontwikkeling op het Atlantische continent, gelegen in de huidige Atlantische Oceaan, en hierna kwamen pas onze Na-Atlantische cultuurperiodes, elk van zo'n 2160 jaar, waarvan we nu in het 5e zijn.
- (10) Lao Tse leefde in de 5e eeuw v. Chr. in China.
- (11) De hele voorgang gaat dus met name om een verbinding tussen de koningslijn en de priesterlijn, waarbij de eerste als het ware het astrale lichaam heeft voorbereid en de tweede het etherlichaam. Zie o.a. de boeken van E. Bock hierover, b.v. 'Van Betlehem tot Jordaan' (uitgeverij Christophorus), die deze complexe samenhangen mooi beschrijven.
- (12) In het recentelijk gevonden Evangelie van Philippus staat haar rol duidelijk weergegeven, alsook de weerstanden die dat bij enige discipelen oproept, mede omdat zij een vrouw is.
- (13) Zie de Nag Hammadi geschriften, met name 'Het Wezen der Machten', waarin wordt beschreven hoe zij door de archonten wordt belaagd.
- (14) GA 148.
- (15) Het schijnbaar simpele 'overhopen' van de ene geest in het andere lichaam is geen gewone gang van zaken. Achter individualiteiten als Zarathoëstra en de Maria's schuilen echter wezens die al voordat de mensen op aarde kwamen, hogere geesteskwaliteiten hadden ontwikkeld en die al zijn opgeklimmen tot de bewustzijnstrede van Aartsengel of nog hoger (van Zarathoëstra geeft Rudolf Steiner aan dat die al in de Perzische cultuurperiode tot Vormgeest was opgeklimmen. Dergelijke wezens worden avatars genoemd, d.w.z. goddelijke wezens uit een van de engelhiërarchieën, die zich op gezette tijden in menselijke lichamen kunnen incarneren, en die voor het Mysterie van Golgotha de mensen leidden als zijnde de ingewijden in de mysterieplaatsen. Het doorendringen van hun ziel en geest geeft daarnaast een goed beeld van hoe het in de geestelijke wereld voorgegaat, waar de wezens veel minder zijn gescheiden dan in het aards-fysieke.
- (16) Tekenend in dit verband is het verhaal van zijn halfbroer Feirefiz, die de Graal pas kan waarnemen wanneer hij is gedoopt en zijn oude astrologische geloof heeft afgelegd.
- (17) Goethe, die omstreeks deze tijd leefde, kon al wel kleurbeelden waarnemen, speelde hier ook vaker mee, maar kon hierin geen zinvolheid ontdekken; dat is pas mogelijk met een volledig uitgebouwd geestzelf.
- (18) Johanna von Keyserlingk (1879-1966). Bewaard gebleven zijn gesprekken van haar met Steiner over de toegang tot Shamballa door de negen onderlagen heen. Zeer concreet werd hun samenwerking doordat zij en haar man bij Steiner kwamen met de vraag om een nieuwe landbouw te ontwikkelen. Hun landgoed, Koberwitz, was de plaats waar de BD-landbouw begon, waardoor een nieuwe verhouding tussen mens en aarde mogelijk is geworden.
- (19) Zie M. Pogačnik, 'De ziel van de Aarde', uitg. Vrij Geestesleven.
- (20) Zie ook Bruisvat nr 8. E. Jenkins, 'De Terugkeer van de Inca', Bruna, 1997